

Helden en bedelaars

Verhalen - ECI-prijswinnaar Martin Michael Driessen kiest in zijn nieuwe verhalen voor het verleden en de traditie. Alsof hij met onze tijd geen raad weet.

MARIA VLAAR

Het is in de eenentwintigste eeuw nogal een statement als je een boek schrijft dat het negentiende-eeuwse beeld van mannelijkheid bevestigt. Dat doet *Mijn eerste moord*, de nieuwe verhalenbundel van Martin Michael Driessen, die in 2016 voor *Rivieren* de ECI Literatuurprijs kreeg en daarna succes had met de roman *De pelikaan*, een geslaagde tragikomedie die zich in Joegoslavië afspeelt. Driessen heeft een duidelijke voorkeur voor historische settings, alsof hij zich met de huidige tijd geen raad weet.

In *Mijn eerste moord* - in ieder verhaal valt een dode, vandaar de titel - is het laatste verhaal interessant. Het is een vertaling van *Aquis submersus*, de novelle van de Duitse schrijver Theodor Storm uit 1876, een tragische liefdesgeschiedenis. Storm is een nagenoeg vergeten auteur, zijn meanderende taal is prachtig: '...wanneer we de akkers en weiden hadden bereikt ging het des te fermer voorwaarts en als we eenmaal de lange rulle zandweg opwaadden kregen we boven het donkere groen van een vlierstruik al snel de gevel van de pastorie in zicht, vanwaar de doffe ruitjes van de studeerkamer van de dominee de vertrouwde gasten begroetten.' De hoofdpersoon vindt een document van een zeventiende-eeuwse schilder, leerling van de bekende kunstenaar Van der Helst, die zowel de aanbeden Katharina als haar verdronken kind heeft geschilderd. Het is een knap geconstrueerd verhaal binnen een verhaal, vol natuurbeschrijvingen en onvervulde romantische verlangens. Driessen levert een poëtische beginselverklaring af door een derde van zijn nieuwe boek in te ruimen voor Storm.

Redder

Er verdrinkt bijna nog een kind in *Mijn eerste moord*: een kleuter die door een andere kleuter in de plomp wordt geduwd. 'Het duurde

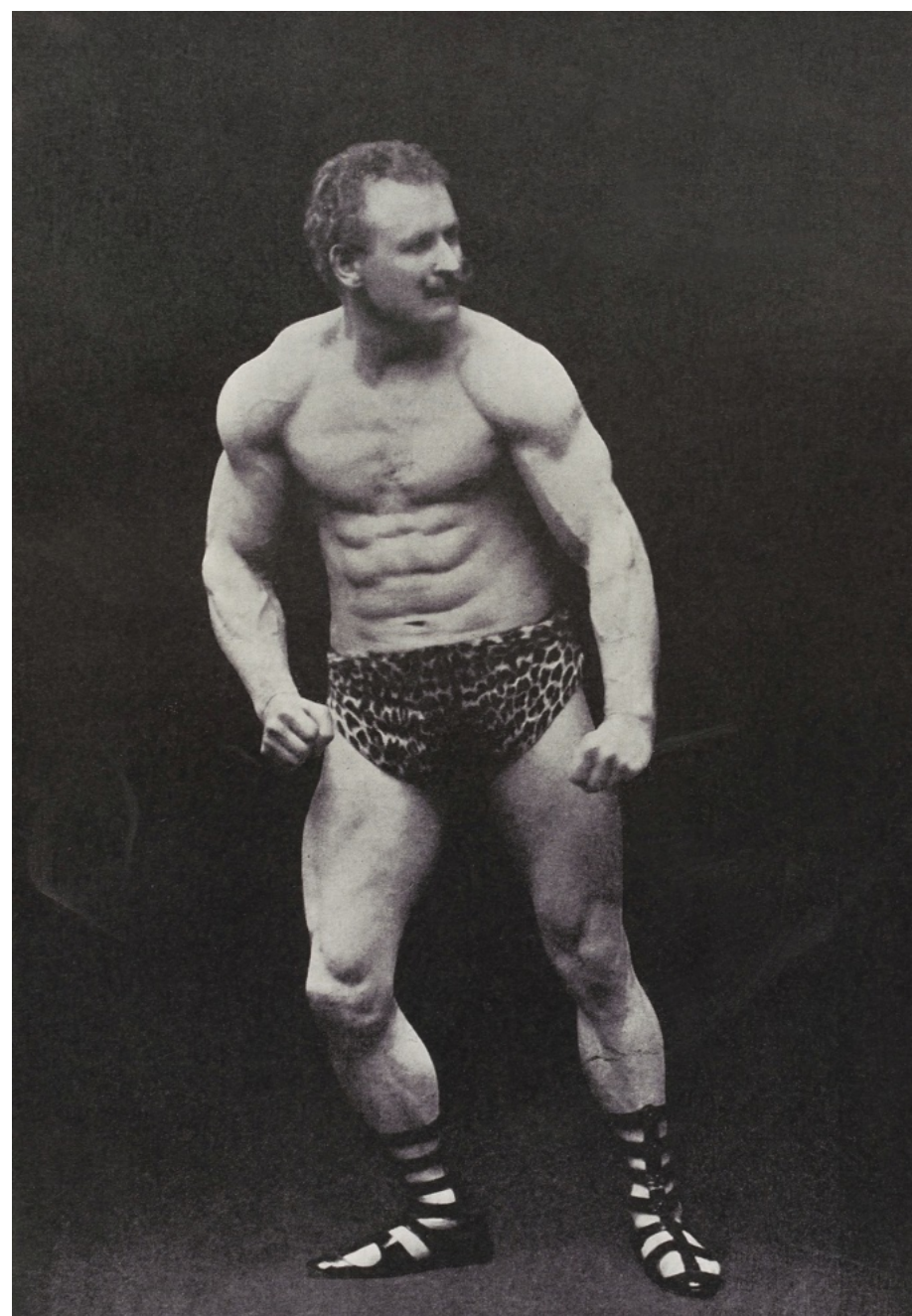
even, maar toen kwam Japies gezicht weer naar boven door het eendenkroos. Dat was niet de bedoeeling, dus pakte ik de stok waarmee hij plompenbladen had ondergeduwd en duwde hem weer onder.' Als Japie overleeft krijgt zijn belager een grote doos melkchocolade, 'omdat ik zijn leven had gered'. De man als redder en held, hoe ironisch Driessen die ook beschrijft, duikt steeds op in *Mijn eerste moord*. Zo laat de held Timon de Griek in 'De zuil' ieder halfjaar aan zijn vrouw zien hoe sterk hij is door een marmeren zuil op te tillen. Stiekem holt zij jaar na jaar de zuil uit, waardoor Timon de sterke man kan blijven.

Vrouwen zijn er in de verhalen van Driessen slechts om de al dan niet zelfbenoemde held te verleiden, te behagen, te verzorgen en overeind te houden. In het eerste verhaal 'Orfeus' bijvoorbeeld verbeeldt een vrouw van middelbare leeftijd zich een zeiltocht met haar nieuwe minnaar, met wie ze al een prachtige toekomst voor zich zag. 'De dag begon met Menno die haar nam (...) en haar neukte zonder dat de rest van zijn lichaam het hare raakte. Het duurde even voordat ze er echt van genoot (...) maar toen was het glorieus. Een man als een geschenk uit de hemel.' Zonder ironie is zo'n scène onverteerbaar, alleen al omdat zij meteen klaarkomt, terwijl in

werkelijkheid slechts een enkele vrouw een vaginaal orgasme kent. Mooi aan het verhaal is dat Menno inmiddels is verongelukt, 'wat ontzettend jammer dat hij dood was', en dat alles zich dus in de verbeelding afspeelt.

Ook in het ontroerende sprookje 'Het heilige water' is liefde alleen in de verbeelding mogelijk: een blind bedelaarspaar in het vooroorlogse Polen is zielsgelukkig en denkt het mooiste echtpaar van het land te zijn, totdat er een wonder gebeurt en ze elkaars werkelijke uiterlijk ontdekken. De man rent meteen zo ver mogelijk weg van het gedrocht dat zij geworden is; de vrouw offert zich juist onmiddellijk op voor het 'erbarmelijke creatuur' dat er van hem over is: 'Liefde is vertrouwen, weet je nog?' verzoent ze zich met haar echtgenoot die háár daarentegen alleen blind kan liefhebben.

Net als Storm lijkt Driessen te zweven tussen de romantiek en het naturalisme. Je kunt je afvragen waarom een auteur die zo goed schrijven kan zo iets traditioneels wil maken, terwijl er in deze tijd juist zo'n verfrissende, nu en dan prettig anachronistische kijk op het verleden gepresenteerd kan worden. Hoe goed de verhalen in *Mijn eerste moord* ook zijn, ik kreeg zin om de 'doffe ruitjes van de studeerkamer' eens met een flinke plens schoonmaakzijn onder handen te nemen.

Bodybuildingpionier Eugen Sandow (1867-1925) poseert. © rr

nocides plaatsgevonden: één tegen de Tutsi's door Hutu-extremisten, een tweede tegen de Hutu's door het RPF.

Sommigen zullen wellicht zeggen dat Rever niet elk feit even overtuigend aantoonde of dat haar schatting van het aantal slachtoffers te hoog of te laag is, maar de realiteit is dat haar boek een voorbeeld is van uitstekende en grondige onderzoeksjournalistiek.

Als zelfs maar de helft van wat Rever schrijft tot in de details klopt, noopt *De waarheid over Rwanda* tot een herziening van onze blik op de recente Rwandese geschiedenis.

★★★★☆

Martin Michael Driessen

Mijn eerste moord en andere verhalen.

Van Oorschot, 253 blz., 19,99 €

